



Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**DRET ECLESIASTIC DE
L'ESTAT**

Coordinació: ARECES PIÑOL, Ma. TERESA

Any acadèmic 2019-20

Informació general de l'assignatura

Denominació	DRET ECLESIASTIC DE L'ESTAT			
Codi	101808			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Dret	2	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Doble titulació: Grau en Dret i Grau en Administració i Direcció d'Empreses	3	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	2.4		3.6
	Nombre de grups	3		2
Coordinació	ARECES PIÑOL, Ma. TERESA			
Departament/s	DRET PRIVAT			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	40% presencial, 60% no presencial i treball autònom.			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català 20% Castellà 80%			
Horari de tutoria/lloc	Dimarts: de 17'30h. a 20'30h. Dimecres: de 17'30h. a 20'30h. Despatx: 3.18 Facultat de Dret i Economia			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
ARECES PIÑOL, Ma. TERESA	mariateresa.areces@udl.cat	14,4	

Informació complementària de l'assignatura

L'assignatura de Dret Eclesiàstic de l'estat és una matèria que en diferents temes del programa es dona una visió des de la perspectiva de gènere i d'igualtat de la dona i el home, ja que hi ha algunes religions, per no dir totes, que el principi d'igualtat no l'apliquen quant es tracte de matèries que afecten a les dones.

Objectius acadèmics de l'assignatura

Veure apartat competències

Competències

Competències estratègiques de la Universitat de Lleida

- Correcció en l'expressió oral i escrita

Objectius

- Demostrar suficiència en l'expressió escrita i oral en el llenguatge jurídic
- Valorar i resoldre supòsits reals i pràctics
- Respecte als drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones, a la promoció dels Drets Humans i als valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics.

Objectius

- Identificar els interessos socials i valors en els principis i regles jurídiques
- Establir criteris de prevalença entre la llibertat religiosa i altres valors en conflicte con el principi d'igualtat entre dones i homes.
- Valorar i resoldre supòsits reals i pràctics

Competències específiques de la titulació

- Capacitat per identificar interessos socials i valors subjacents en els principis i regles jurídiques

Objectius

- Detectar la projecció social del factor religiós
- Descriure l'origen, l'evolució i la formació històrica del Dret Eclesiàstic
- Comparar les doctrines i l'evolució de les relacions entre el poder polític i el poder religiós
- Identificar els interessos socials i valors en els principis i regles jurídiques
- Establir criteris de prevalença entre la llibertat religiosa i altres valors en conflicte
- Demostrar coneixement de l'ordenament jurídic en vigor

Objectius

- Utilitzar les fonts del dret eclesiàstic del Estat espanyol
- Analitzar el funcionament del registre d'entitats religioses

- Detectar en les normes jurídiques el component de la llibertat religiosa i de consciència
- Capacitat per construir una decisió jurídica raonada

Objectius

- Analitzar críticament els precedents històrics del Dret Eclesiàstic
- Valorar jurídica i críticament els articles de la Constitució espanyola en matèria de Dret Eclesiàstic

Competències transversals de la titulació

- Capacitat d'anàlisi i síntesi (C. Instrumental)

Objectius

- Realitzar un anàlisi jurídic-crític dels principis informadors del Dret Eclesiàstic espanyol
- Detectar en les normes jurídiques el component de la llibertat religiosa i de consciència

Continguts fonamentals de l'assignatura

A

Tema 1. El Dret Eclesiàstic

Tema 2. Doctrines sobre les relacions entre el poder polític i el poder eclesiàstic.

Tema 3. Fonaments del Dret Eclesiàstic espanyol.

Tema 4. Fonts del Dret Eclesiàstic de l'estat espanyol.

Tema 5. Els principis informadors del Dret Eclesiàstic espanyol.

Tema 6. Les objeccions de consciència.

Tema 7. Les confessions religioses davant el dret espanyol i assistència religiosa.

Tema 8. Les entitats religioses i el registre d'entitats religioses.

Tema 9. Règim econòmic de les confessions religioses.

Tema 10. Dret a l'educació.

PROGRAMA DE DRET ECLESIASTIC DE L'ESTAT

I.-INTRODUCCIÓ GENERAL

TEMA 1.- El dret eclesiàstic.

- Nocions fonamentals.
- Noció de Dret eclesiàstic.
- Formació històrica del concepte.
- El dret eclesiàstic, branca de l'ordenament jurídic de l'estat.

TEMA 2.- Doctrines sobre les relacions entre poder temporal i poder espiritual.

- Plantejament.
- Monisme i dualisme.
- Reforma protestant i relacions església- estat.
- El regalisme.

- El pensament il·lustrat i les declaracions de dret.
- El separatisme liberal.
- Factor religió i constitucionalisme europeu.

II.- EL DRET ECLESIASTIC ESPANYOL

TEMA 3.- Fonaments del dret eclesiàstic espanyol.-

- Precedents històrics:
 1. Segle XIX
 2. La II República
 3. El règim franquista 1.936-1.977:
 - a. Principis Constitucionals
 - b. Fons bilaterals del Dret Eclesiàstic
 - c. Posició jurídica de els espanyols no catòlics
 - d. El procés de reforma política.

TEMA 4.- Fonts del dret eclesiàstic de l'estat espanyol.

- La Constitució de 1.978 com a font de dret eclesiàstic.
- Classificació de les fonts del dret eclesiàstic:
 1. FONTS DE PACTE :
 - a. Convenis internacionals
 - b. Acords amb les confessions religioses
 - c. Concordats amb l'Església catòlica
 - d. Acords amb altres confessions religioses.

2- FONTS UNILATERALS : La llei orgànica de llibertat religiosa.

TEMA 5.- Els principis informadors del dret eclesiàstic espanyol.

- Factor religió i Constitució de 1.978.
- El principi de llibertat religiosa.
- El principi de laïcitat de l'estat.
- El principi d'igualtat religiosa davant de la llei.
- El principi de cooperació entre l'estat i les confessions religioses.

TEMA 6.- Les objeccions de consciència.

- Noció d'objecció de consciència.
- Principals manifestacions d'objecció de consciència.
- L'objecció de consciència fiscal.
- L'objecció de consciència a l'avortament.
- L'objecció de consciència als tractaments mèdics.
- L'objecció de consciència en l'àmbit de les relacions laborals.
- L'objecció de consciència a formar part d'un jurat.
- L'objecció de consciència a formar part d'una mesa electoral.
- Altres manifestacions d'objecció de consciència.

TEMA 7.- Les confessions religioses davant el dret espanyol i assistència religiosa.

- Noció de confessió religiosa.
- Posició bàsica de les confessions religioses.
- Posició de l'església catòlica.
- Posició de les confessions no catòliques.
- Administració civil competent en matèria religiosa.
- Assistència religiosa.

TEMA 8.- Les entitats religioses i el registre d'entitats religioses.

- Noció i classes.
- Adquisició de la personalitat civil jurídica de les entitats religioses.
- Sol·licitud d'inscripció.
- Instrucció dels expedients.
- Modificació, anotacions i cancel·lacions de les entitats religioses.

TEMA 9.- Règim econòmic de les confessions religioses.

- Plantejament.
- Finançament de les confessions religioses.
- Finançament de l'església catòlica: finançament directe; finançament indirecte.
- Finançament d'altres confessions religioses.

TEMA 10.- Dret a l'educació.

- El dret a l'educació en la constitució espanyola.
- Llibertat de creació de centres docents.
- Finançament de l'ensenyament privat. Dret comparat i espanyol.

Eixos metodològics de l'assignatura

El eixos metodològics de l'assignatura és fonamentaran en l'exposició magistral dels diferents temes del programa i en la realització de pràctiques a l'aula aplicant el mètode del cas.

Un dels objectius és que l'estudiant aprengui a expressar-se de forma oral, per aquest motiu, un dels criteris i competències a avaluar serà l'exposició oral d'un tema.

La participació activa dels estudiants serà molt important ja que les classes son molt interactives i, constanment, serà necessari qu'els alumnes participin donan la seva opinió sobre la matèria que es tracti a l'aula.

GG: Classe magistral

GM; Mètode del cas, resolució de pràctiques i exposició oral d'un tema.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

El Pla de desenvolupament de l'assignatura és orientatiu ja que és pot veure modificat per qüestions alienes a la voluntat de la professora i en funció del nombre d'alumnes matriculats.

Dates (Setmanes)	Descripció:	Activitat Presencial	HTP (2) (Hores)	Activitat treball autònom	HTNP (3) (Hores)
12 setembre (Grup Dret)	Presentació de l'assignatura. Exposició de la guia docent. Lliçó magistral T: 1-2	GG. Assistir a classe i participar en la sessió.	2	Estudi personal	2

DRET ECLESIASTIC DE L'ESTAT 2019-20

18 setembre (Grup Dret i ADE)	Presentació de l'assignatura. Llió magistral T. 1-2	GG. Assistir a classe i participar en la sessió.	2	Estudi personal	2
19 setembre (Grup Dret)	Lliçó magistral. T- 3		1		
25 setembre (Grup Dret-ADE) 26 de setembre (Grup Dret)	Lliçó magistral. T- 3 Lliçó magistral T-3	GG. Assistir a classe i participar en la sessió. GG. Assistir a classe i participar en la sessió.	2 0	Estudi personal.	2
2 d'octubre (Grup Dret-ADE) 3 d'octubre (Grup Dret)	Lliçó magistral. T- 4 Exposició oral d'un tema	GG. Assistir a classe i participar en la sessió. Exposició oral d'un tema	2 1	Estudi personal i preparar l'exposició oral.	2 2
9 d'octubre (Grup Dret-ADE) 10 d'octubre (Grup Dret)	Lliçó magistral. T- 5- 6 Exposició oral d'un tema	GG. Assistir a classe i participar en la sessió. Exposició oral d'un tema	2 1	Estudi personal.	2 1
16 d'octubre (grup Dret-ADE) 17 d'octubre (Grup Dret)	Lliçó magistral T. 6 Exposició oral d'un tema	GG. Assistir a classe i participar en la sessió. GM. Exposar un tema	2 1	Estudi personal i preparar l'exposició oral	2 1
23 d'octubre (Grup Dret-ADE) 24 d'octubre (grup Dret)	Lliçó magistral. T- 6 Exposició oral d'un tema	GG. Assistir a classe i participar en la sessió. GM. Exposició oral d'un tema	2 1	Estudi personal i preparar l'exposició oral.	2 2
30 de novembre (grup Dret- ADE) 31 de novembre (Grup Dret)	Lliçó magistral Tema 7 Exposició oral d'un tema	GG. Assistir a classe i participar en la sessió.	2 1	Estudi personal.	2 2
6 novembre (Grup Dret-ADE) 7 novembre (grup Dret)	Setmana d'activitats evaluatives Setmana d'activitats evaluatives	No hi ha activitats evaluatives	2 1		

DRET ECLESIASTIC DE L'ESTAT 2019-20

13 novembre (Grup Dret-ADE)	Lliçó magistral. T- 7- 8	GG. Assistir a classe i participar en la sessió.	2	Estudi personal i preparar l'exposició	2
14 novembre (grup Dret)	Exposició oral	GM. Exposició oral	1		1
20 novembre (Grup Dret-ADE)	Lliçó magistral T- 8	GG. Assitir a classe i participar en la sessió	2	Estudi personal i prepara l'exposició oral	3
21 novembre (Grup Dret)	Exposició oral	G.M. Exposició oral	1		3
27 novembre (grup Dret_ADE)	Lliçó magistral T- 9	GG. Assistir a classe i participar en la sessió.	2	Estudi personal i preparar l'exposició oral	3
28 desembre (grup Dret)	Exposició oral	GM. Exposició oral	1		1
4 desembre (grup Dret-ADE)	Lliçó magistral T.10	Festiu		Estudi personal.	2
5 de desembre (grup Dret)	Festiu				3
11 desembre (grup Dret-ADE)	Lliçó magistral T- 10		2	Estudi personal.	45
12 desembre (Grup Dret)					
18 de desembre grup Dret i ADE	Prova teòrica escrita de 2 preguntes a desenvolupar i prova tipus test.			Estudiar	
19 desembre (Grup Dret)	Prova teòrica de 2 preguntes a desenvolupar i prova tipus test.				
27 de gener de 2020 Grup Dret i Grup ADE-Dret	Recuperació prova escrita de 2 preguntes a desenvolupar.				

Sistema d'avaluació

Objectius	Activitats d'Avaluació Criteris	%	Dates	O/V (1)	I/G (2)	Observacions
Demostrar coneixements de l'ordenament jurídic en vigor i capacitat d'expressió escrita	Prova teòrica escrita: 2 preguntes a desenvolupar.. (Si hi ha recuperació)	60%	18 de desembre de 2019 grup Dret-ADE	0	I	Per aprovar l'assignatura serà requisits imprescindible aprovar les dos preguntes a desenvolupar. (obtenir un 3) Per aprovar l'assignatura serà requisits imprescindible aprovar la prova tipus test.(obtenir un 1'25)
	Preguntes tipus test.(25 preguntes) (No hi ha recuperació)	25%	18 de desembre de 2019 grup Dret			
Demostrar la capacitat d'expressió oral.	Exposició oral d'un tema. (No hi ha recuperació)	15%	Dies: els dies que la professora comunicui a classe.	0	I	Per aprovar l'assignatura serà requisits imprescindible realitzar l'exposició oral.
					I	
	Recuperació de la prova escrita no superada d'un valor del 60%: 2 preguntes a desenvolupar.		Dia 27 de gener de 2020		I	

(1)Obligatòria / Voluntària (2)Individual / Grupal

ATENCIÓ.- Per a superar l'assignatura es imprescindible que l'alumne:

- 1.- En la prova teòrica de 2 preguntes a desenvolupar obtingui com a mínim un 3.
- 2.- En la prova tipus test obtingui com a mínim un 1'25.

QUALIFICACIÓ DE NO PRESENTAT (N. P.)

L'alumne que no realitzi la prova escrita a desenvolupar, la prova tipus test i l'exposició oral d'un tema obtindrà la qualificació de NO PRESENTAT.

AVALUACIÓ ALTERNATIVA FINAL ÚNICA:

En cas que un/a estudiant/a acrediti documentalment la seva impossibilitat de poder complir alguns dels

requisits establerts per l'avaluació continuada (be perquè treballen, bé perquè són estudiants de segona o tercera matrícula) podrà optar per la realització d'una prova única de validació de competències i coneixements que es realitzarà en les setmanes assenyalades a aquest efecte per la professora. La prova d'avaluació única consistirà en 2 preguntes del programa a desenvolupar.

RECORDATORI

D'acord amb l'art. 3.1 de la normativa d'avaluació de la UdL, l'estudiant no pot utilitzar, en cap cas, durant la realització de les proves d'avaluació, mitjans no permesos o mecanismes fraudulents. L'estudiant que utilitzi qualsevol mitjà fraudulent relacionat amb la prova i/o porti aparells electrònics no permesos, haurà d'abandonar l'examen o la prova, i quedarà subjecte a les conseqüències previstes en aquesta normativa o en qualsevol altra normativa de règim intern de la UdL.

Bibliografia i recursos d'informació

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

CAÑAMARES ARRIBAS, S. "Derecho eclesiástico del Estado" Ed. COLEX, (2011)

PALOMINO, RAFAEL, Manual breve de Derecho Eclesiástico del Estado, (2014), (se encuentra en internet: eprints.ucm.es/17563/)

AA.VV. (Ed. FERRER ORTIZ, JAVIER), "Derecho eclesiástico del Estado español" Ed. EUNSA (2007).

NAVARRO VALLS, R. "La libertad religiosa y su regulación legal. La ley orgánica de libertad religiosa", Iustel (2009)

NAVARRO VALLS R., "Conflictos entre conciencia y ley", Iustel, (2009)

SATORRAS FIORETTI, R.M. "Lecciones de Derecho Eclesiástico del Estado", Ed. Bosch. (2000).

RODRÍGUEZ BLANCO, M., Nociones de Derecho Eclesiástico, Ed. Cítias (2013).

SUAREZ PERTIERRA, G., Derecho Eclesiástico del Estado, Ed. Tirant lo Blanch, (2016).

LEGISLACIÓ

- Tractats internacionals.

- Constitució espanyola.

- Acords concordataris i de cooperació entre l'estat espanyol i l'església catòlica i amb d'altres confessions religioses (evangèlica, islàmica i israelita).

- Compendi de Legislació Eclesiàstica de l'estat (ed. Aranzadi, Civitas,...).

- **BIBLIOQUIES.** Actualment hi ha disponibles les Biblioguies del Grau en Dret (<https://biblioguies.udl.cat/dret>) i del Grau en Administració i Direcció d'Empreses (<https://biblioguies.udl.cat/ade>).